

Equity in a simple company on shares

Katarína Máziková¹

¹ University of Economics in Bratislava
Faculty of Business Informatics
Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, Slovakia
E-mail: katarina.mazikova@euba.sk

Abstract: *A new type of business company – simple company on shares – through which it is possible to do business since 2017 in Slovak republic, has several characteristic features. One of the most expressive is the minimum amount of capital 1 euro. The purpose of creating a new type of business company was to encourage startups and create a capital-less legal form of business. At first glance may have company with a symbolic contribution to capital only benefits. From the perspective of the company's financial position and its financial analysis, the opposite may be true. A company with a low capital and so the equity, which is part of it, can easily get into the crisis.*

Keywords: *simple company for shares, equity, capital, liabilities*

JEL codes: M40, M41, K22

1 Súčasný stav - úvod do problematiky

V poslednom období sa v podnikateľskom prostredí na Slovensku darí aj startupom. Startupy umožňujú, hlavne mladým ľuďom, realizovať ich myšlienky alebo vznikajúce projekty založením obchodnej spoločnosti na účel podnikania. Aj táto forma podnikateľskej činnosti má svoje osobitosti, nakoľko sa najčastejšie týka dnes veľmi žiadaných internetových spoločností, z ktorých mnohé dnes na podnikateľskom trhu prosperujú. K tejto forme podnikania môžeme ďalej zaradiť aj napr. rôzne prípravy projektov, technológií atď. Vzhľadom k tomu, že zakladatelia obchodných spoločností väčšinou používajú vlastné zdroje, zakladajú spoločnosť s ručením obmedzeným, nakoľko nie vždy disponujú s dostatočnými finančnými prostriedkami. Podporovať uvedenú formu podnikania s nízkou náročnosťou na finančné zdroje po novelizácii zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) pre startupy je určite aj nový typ obchodnej spoločnosti. Ide o „jednoduchú spoločnosť na akcie“ (v skratke j.s.a.). Jednoduchá spoločnosť na akcie je charakterizovaná ako hybrid medzi s.r.o. a klasickou a.s., t.j. obsahuje prvky aj z jednej aj z druhej spoločnosti. Cieľom j.s.a. je, aby hlavne začínajúci zakladatelia spoločnosti, teda aj zakladatelia startupov, mali od začiatku prijateľnejšie podmienky v podobe nižších nákladov spojených so vznikom spoločnosti, nižšieho podnikateľského rizika, ako aj v možnosti získania ďalšieho kapitálu, či už vo forme dotácii, úverov atď.

2 Metodológia a zdrojové údaje

Predmetom skúmania tohto príspevku je vlastné imanie jednoduchej spoločnosti na akcie z pohľadu účtovníctva a rizík, ktoré sú eventuálne s vlastným imaním tejto obchodnej spoločnosti spojené.

Metodológia príspevku bude spočívať v postupe, v rámci ktorého sa budú aplikovať predovšetkým nasledujúce vedecké metódy: analýza, syntéza a abstrakcia. Analýza bude použitá pri zaoberaní sa súvislosťami jednotlivých zložiek vlastného imania jednoduchej spoločnosti na akcie a jej osobitosťami. Pomocou syntézy budeme spájať nadobudnuté poznatky a vytvárať si názor na vlastné imanie j.s.a., formulovať kritický postoj a návrhy na predídenie nežiaducemu stavu, do ktorého sa môže táto obchodná spoločnosť dostať už od začiatku podnikateľskej činnosti. V rámci celého príspevku budeme abstrahovať od skutočností, ktoré nebudú priamo súvisieť s predmetom nášho skúmania, tzn. napríklad od detailnej úpravy jednoduchej spoločnosti na akcie z právneho hľadiska.

Zdrojmi údajov pre potreby nášho príspevku budú predovšetkým právne predpisy týkajúce sa právnej úpravy vlastného imania j.s.a. a požiadaviek na jeho výšku vo vzťahu k záväzkom (Obchodný zákonník), účtovné predpisy upravujúce účtovné zobrazenie jednotlivých zložiek vlastného imania (zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov) a domáce knižné publikácie.

3 Výsledky a diskusia

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a ani opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania“) vlastné imanie priamo nedefinujú. Nepriamo však hovoria o vlastnom imaní pod pojmom „rozdiel majetku a záväzkov“ (zákon o účtovníctve). Vlastné imanie tak predstavuje vlastné zdroje majetku a má niekoľko zložiek, ktoré vymedzujú postupy účtovania.

„Podľa postupov účtovania je vlastné imanie spoločný názov pre vlastné zdroje majetku: základné imanie, kapitálové fondy, fondy tvorené zo zisku, výsledok hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia. Vlastné imanie má konkrétnu štruktúru, ktorá vyplýva predovšetkým z právnej formy obchodnej spoločnosti. V závislosti od nej sa potom príslušné zložky vlastného imania konkretizujú.“ (Máziková, K. – Ondrušová, L. – Seneši, N., 2016). Práve prvá zo spomenutých zložiek vlastného imania – základné imanie – predstavuje základný počiatkový zdroj financovania kapitálovej obchodnej spoločnosti. Základné imanie je „peňažné vyjadrenie súhrnu peňažných i nepeňažných vkladov všetkých spoločníkov do spoločnosti“ (Obchodný zákonník).

Minimálna výška základného imania jednoduchej spoločnosti na akcie je 1 euro. Menovitá hodnota jednej akcie j.s.a. môže byť aj 1 eurocent. V porovnaní s inými kapitálovými obchodnými spoločnosťami je minimálna výška základného imania a minimálna výška vkladu jedného spoločníka do základného imania jednoduchej spoločnosti na akcie, ktorou sa podieľa na podnikaní, podstatne nižšia. Napríklad spoločnosť s ručením obmedzeným má minimálnu výšku základného imania 5 000 eur a akciová spoločnosť má minimálnu výšku základného imania 25 000 eur. Z právneho hľadiska sa nebudeme bližšie j.s.a. zaoberať, ale pozrieme sa na účtovne hľadisko jej vlastného imania.

Z pohľadu účtovníctva si akcionári musia uvedomiť, že síce na vklad do základného imania j.s.a. postačuje pre jej vznik, aby po splnených požiadavkách bola spoločnosť zapísaná do obchodného registra, len 1 euro, ale je to postačujúce aj z hľadiska iných aspektov podnikania? Na vlastné imanie a osobitne na základné imanie ako jednu z jeho najstabilnejších zložiek je potrebné sa pozeráť v širšom kontexte než len v súvislosti so splnením podmienok pre vznik obchodnej spoločnosti zápisom do obchodného registra. Vlastníci jednoduchej spoločnosti na akcie si musia uvedomiť, že so založením tejto spoločnosti, nakoľko j.s.a. má prvky aj a.s., sú spojené vyššie náklady, ako v prípade s.r.o. Podľa nášho názoru, pri j.s.a., kde chcú akcionári „dodržať“ stanovenú minimálnu výšku základného imania 1 euro, tak je potrebné navýšiť už od vzniku spoločnosti vlastné imanie. Existuje pritom viacero možností.

Nakoľko nie je predpoklad, že eventuálne aj „centové akcie“ by sa predávali s emisným áziom, navrhujeme navýšiť vklady akcionárov nad povinný minimálny vklad do základného imania. Ďalšou z možností je vytvoriť zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov (odporúčame vyššiu čiastku ako je čiastka povinných 10 % základného imania) už pri vzniku spoločnosti. Akcionári môžu navýšiť o dobrovoľný vklad aj ostatné kapitálové fondy. Podľa postupov účtovania sa ako ostatné kapitálové fondy „účtujú ostatné peňažné kapitálové vklady aj nepeňažné kapitálové vklady, ktoré pri ich vytvorení nezvyšujú základné imanie účtovnej jednotky“ (postupy účtovania). Po dosiahnutí výsledku hospodárenia, ak predpokladáme dosiahnutie zisku, je po jeho zdanení potrebné vytvoriť z účtovného zisku aj fondy zo zisku – zákonný rezervný fond – (odporúčame vyššiu čiastku ako je čiastka povinných 20 % základného imania), ako aj ostatné fondy. Je dobrým

znakom spoločnosti, keď neprerodí celý účtovný zisk vlastníkom, ale časť z neho si ponechá ako nerozdelený výsledok hospodárenia. Keby jednoduchá spoločnosť na akcie so základným imaním 1 euro takto nenavýšila vlastné imanie, už od vzniku sa môže dostať do problémov. Mnohí podnikatelia podceňujú význam vlastného imania a zaujímajú ich „len“ záväzky. Keď budú ale záväzky vyššie ako vlastne imanie, resp. bude pomer vlastného imania a záväzkov príliš nízky, môže sa spoločnosť už od svojho vzniku javiť ako, spoločnosť v kríze. A to by určite nebol dobrý „jav“ pre investorov, respektíve pre možnú vlastnícku transakciu.

Práve vzťah vlastného imania a záväzkov j.s.a. je jeden z ďalších aspektov, na ktorý by mali jej akcionári upriamiť svoju pozornosť pri podnikaní prostredníctvom tejto právnej formy podnikania. Dôvodom je, že práve u obchodnej spoločnosti s nízkym vlastným imaním existuje omnoho vyššie riziko, že sa dostane do krízy podľa Obchodného zákonníka a budú sa na ňu vzťahovať osobitné ustanovenia obmedzujúce jej činnosť. Podľa § 67a ods. 1 Obchodného zákonníka je spoločnosť v kríze, ak je v úpadku alebo jej úpadok hrozí. Podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) je spoločnosť v úpadku vtedy, ak je platobne neschopná alebo predĺžená. Na tieto účely je právnická osoba platobne neschopná vtedy, ak „nie je schopná plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi“ (zákon o konkurze a reštrukturalizácii). Predĺžený je potom ten, kto je povinný viesť účtovníctvo podľa zákona o účtovníctve, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku, tzn. má zápornú hodnotu vlastného imania. V tomto prípade (v prípade predĺženia) vzniká dokonca dlžníkovi povinnosť vyhlásiť na seba konkurz.

Skôr, než sa j.s.a. dostane do krízy z dôvodu úpadku, sa pravdepodobne dostane do krízy z dôvodu hroziaceho úpadku. Obchodnej spoločnosti hrozí úpadok vtedy, ak pomer jej vlastného imania a záväzkov je menej ako 6 ku 100. Uvedený pomer však ešte vychádza z prechodných ustanovení Obchodného zákonníka na účely postupnej aplikácie uvedeného ustanovenia do praxe a platí len pre rok 2017. Od roku 2018 bude platiť pre posúdenie hroziaceho úpadku pomer vlastného imania a záväzkov 8 ku 100, tzn. budú kladené ešte vyššie požiadavky na to, aby bola výška vlastného imania aj j.s.a. vyššia. Pri spoločnosti v kríze z dôvodu hroziaceho úpadku je potrebné si uvedomiť, že j.s.a. sa do nej môže dostať veľmi ľahko už krátko po svojom vzniku, a to predovšetkým vtedy, ak bude mať táto obchodná spoločnosť len minimálnu výšku vlastného imania 1 euro a druhou zložkou jej vlastného imania bude zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov v minimálnej výške 10 % zo základného imania, teda v tomto prípade 0,10 eura (Tabuľka 1 J.s.a. v kríze z dôvodu nízkeho pomeru vlastného imania a záväzkov).

Tabuľka 1 J.s.a. v kríze z dôvodu nízkeho pomeru vlastného imania a záväzkov

Rok	2017	2018
Vlastné imanie (v eurách)	1,10	1,10
Záväzky (v eurách)	18,34	13,76
Pomer vlastného imania a záväzkov	0,0599781897491821	0,0799418604651163

Zdroj: Vlastné spracovanie

J.s.a. s vlastnými imaním v takejto výške 1,10 eura sa v roku 2017 dostane do krízy už vtedy, ak jej vznikne záväzok vo výške najmenej 18,34 eura. Ak by j.s.a. s rovnakým vlastným imaním 1,10 eura existovala v roku 2018, do krízy by sa dostala už vtedy, ak by jej vznikol záväzok vo výške najmenej 13,76 eura. Vychádzajúc z podnikateľskej praxe je zrejmé, že kedy k vzniku záväzku v takejto alebo vyššej výške u j.s.a. dôjde, je len otázkou času. Inak povedané, je len otázkou času, kedy sa j.s.a. s vlastnými imaním tvoreným len minimálnym základnými imaním a minimálnym vkladom do rezervného fondu z kapitálových vkladov dostane do krízy. Preto, ako vyššie v príspevku uvádzame, odporúčame j.s.a. vytvoriť vlastné imanie niektorými jej zložkami v dostatočnej výške už pri jej vzniku.

Ďalším z aspektov podnikania prostredníctvom jednoduchej spoločnosti na akcie, na ktorý by mali jej akcionári myslieť už pri jej zakladaní, sú zdroje financovania jej majetku, a teda aj jej samotnej činnosti. Podnikať s majetkom len vo výške 1 euro, resp. s podobne veľmi nízkou hodnotou majetku, prirodzene nie je reálne. Preto, ak sa aj napriek tomu vlastníci j.s.a. rozhodnú založiť túto obchodnú spoločnosť so základným imaním 1 euro bez vytvorenia ďalších zložiek vlastného imania, bude takáto obchodná spoločnosť odkázaná na cudzie zdroje majetku, predovšetkým na úvery od finančných inštitúcií alebo iných subjektov. Možnosti financovania j.s.a. z cudzích zdrojov však môžu byť pre túto obchodnú spoločnosť do istej miery obmedzené z dvoch dôvodov. Prvým je vyššie spomenuté vysoké riziko, že jednoduchá spoločnosť na akcie sa môže dostať do krízy už vtedy, keď sa výška jej záväzkov zvýši o nepatrnú hodnotu. Druhým dôvodom obmedzujúcim financovanie j.s.a. z cudzích zdrojov spočíva v rizikovitosti poskytnutia úveru obchodnej spoločnosti s nízkym vlastným imaním. Je zrejmé, že z pohľadu veriteľa by bolo poskytnutie prostriedkov j.s.a., ktorá má vlastné imanie len 1 euro, a teda môže ručiť za vrátenie úveru len podobne nízkym majetkom, vysoko rizikové.

Záver

J.s.a. je nový typ obchodnej spoločnosti, ktorý sa od ostatných typov kapitálových obchodných spoločností rozlišuje napríklad nízkou kapitálovou náročnosťou. Minimálna výška základného imania jednoduchej spoločnosti na akcie je len 1 euro a minimálna výška vkladu jedného akcionára do základného imania je len 1 eurocent. Ak sa k minimálnej výške základného imania pripočíta aj výška povinne pri vzniku vytváraného rezervného fondu z kapitálových vkladov vo výške najmenej 10 % základného imania, môže v Slovenskej republike existovať aj obchodná spoločnosť s vlastným imaním 1,10 eura. Podnikanie prostredníctvom takejto obchodnej spoločnosti však so sebou nesie veľmi pravdepodobné riziko, že sa dostane do krízy z dôvodu nízkeho pomeru vlastného imania a záväzkov. Preto odporúčame startupom či iným akcionárom, aby v prípade podnikania prostredníctvom j.s.a. vopred zvážili nielen výhody nízkej výšky základného imania tejto obchodnej spoločnosti, ale aj riziká, ktoré to so sebou môže priniesť. V prípade voľby j.s.a. je vhodné ju založiť s podstatne vyšším základným imaním ako je jeho Obchodným zákonníkom ustanovená výška, prípadne hneď pri vzniku vytvoriť v dostatočnej výške iné zložky vlastného imania. Podporiť nový typ obchodnej spoločnosti by mohla aj novelizácia Obchodného zákonníka, ktorá by pre j.s.a. ustanovila výnimku, na základe ktorej by sa na jednoduchú spoločnosť na akcie vzťahovali ustanovenia o hroziacom úpadku napríklad až po dvoch rokoch odo dňa jej vzniku.

Príslušnosť ku grantovej úlohe

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV č. 1/0554/17 (2017 – 2019) s názvom „Analýza štruktúry a obsahu informácií prezentovaných vo výkazoch účtovnej závierky pre potreby riadenia a rozhodovania spoločnosti“.

Literárne zdroje a iné odkazy

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.

Máziková, K. – Ondrušová, L. – Seneši, N. (2016). *Účtovníctvo vlastníckych transakcií*, prvé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer.

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.